

Burgemeester en Wethouders Gemeente Boekel

Postbus 99

5427 ZH Boekel

Breda, 8 maart 2016

Betreft: reactie Bestemmingsplan Buitengebied 2016 Boekel en PlanMER

Geacht college,

De provinciale commissie Noord-Brabant van Erfgoedvereniging Heemschut maakt graag van de mogelijkheid gebruik om te reageren op het voorontwerp-bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeente Boekel.

Het bestemmingsplan buitengebied 2016 is een eerste zogenaamde bestemmingsplan met verbrede reikwijdte en vormt een voorbeeld van hoe straks omgevingsplannen in de nieuwe Omgevingswet eruit zullen zien.

Heemschut reageert vanuit haar statutaire doelstelling ter bescherming van cultuurmonumenten en landschap in Nederland. Aangezien wij de lokale situatie minder goed kennen sluiten wij ons aan bij de reactie van de Heemkundekring Sint Achten op Boeckel. Wij concentreren ons op enkele meer algemene punten ten aanzien van:

1. Borging van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening
2. Opname cultuurhistorische waarden op verbeelding of in bijlage
3. Instandhoudingsverplichting/ handhavingsbeleid

Heldere structuur

Heemschut wil de gemeente Boekel feliciteren met een heldere structuur. Alles is goed vindbaar. Als bestemmingsplan met verbrede reikwijdte gaat het inderdaad verder dan een klassiek bestemmingsplan. Onderwerpen die je vooral in een structuurvisie aantreft, vind je ook hier. Ook verschillende verordeningen hebben een plaats gekregen. Het plan is in regels in detail uitgewerkt.

Borging van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening

In artikel 3.1.6., tweede lid, onderdeel a, van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) staat dat cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk dienen te worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Dat betekent dat gemeenten een analyse moeten verrichten van de cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplangebied en daar conclusies aan verbinden die in een bestemmingsplan verankerd worden. Een en ander moet in de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen worden.

In de Omgevingswet zal straks de gemeente Boekel rekening moeten houden met cultuurhistorie. Omdat de AMVB's nog niet zijn vastgelegd is nog niet duidelijk hoe gemeenten in hun omgevingsplan rekening moeten houden met cultureel erfgoed. In de Memorie van toelichting bij artikel 2.28 onder a van de Omgevingswet staat dat hiermee onder meer de grondslag gegeven wordt voor het stellen van regels over het rekening houden met cultureel erfgoed in het omgevingsplan. Er is expliciet bepaald dat deze regels in elk geval het beschermen van de bekende of te verwachten archeologische monumenten betreffen. In de concept-AMVB's is nu vastgelegd dat het bevoegd gezag een analyse moet maken van het aanwezige cultureel erfgoed, de conclusies daarvan moet vertalen in het omgevingsplan en een toereikend beschermingsregime moet instellen.

Heemschut moet tot haar spijt concluderen dat noch in het bestemmingsplan noch in de kadernota iets wordt gezegd over het cultuurhistorische beleid van de gemeente. Het gaat dan niet over landschap of natuur maar de bebouwde omgeving in relatie tot haar omgeving. Juist een van de manieren om een meer aantrekkelijke en leefbare woonomgeving voor bewoners in het buitengebied van de gemeente Boekel te creëren is het inzetten op behoud en ontwikkeling van cultuurhistorie als onderdeel van de versterking van de omgevingskwaliteit.

In een gebied dat compleet is omgevormd tot een rationeel, efficiënt en ten behoeve van de intensieve veehouderij ingericht landschap waar het ongezond, onveilig en niet aantrekkelijk wonen is zou cultuurhistorie ter inspiratie kunnen dienen om verkeerde keuzes uit het verleden te herstellen. Een aanpak ontwikkelen om verloedering, onveilige situaties en een groeiend gevoel van onbehagen door leegstand en verwaarlozing tegen te gaan kan bijdragen aan een veiligere fysieke leefomgeving. De laatste tijd komt onderzoek uit dat het geluk van mensen en dus de gezondheid van mensen veel meer wordt bepaald door de aanwezigheid en beleving van historische architectuur in de eigen omgeving dan groen en sport. Cultureel erfgoed kan ook bijdragen aan een gezondere fysieke leefomgeving.

Burgemeester en Wethouders Gemeente Boekel

Postbus 99

5427 ZH Boekel

Om u enig idee te geven: Heemschut ziet kansen door het versterken van ontginningsassen en bebouwingslinten als cultuurhistorische drager ter bevordering van behoud van de beleving van en zicht op de openheid van het landschap. Hierdoor wordt de bebouwing geconcentreerd op de ontginningsassen, waardoor het agrarisch gebied opgehouden kan worden. Hiermee wordt voortgebouwd op een historische ontwikkeling.

Nieuwe functies zouden dus zoveel mogelijk op bestaande locaties voorzien moeten worden. De vraag naar ruimte kan opgelost worden door historische panden te herbestemmen. Verder kan de waterberging voor het gebied gecombineerd worden met de oude watersystemen. Ten slotte kunnen cultuurhistorische elementen als oude veldwegen en akkercomplexen opgenomen worden.

Deze toegevoegde waarde van de cultuurhistorie voor het buitengebied van Boekel hadden we graag terug willen lezen in het Omgevingsplan. Buiten het feit dat dit wettelijk verplicht is, draagt dit bij tot de integraliteit van de Omgevingsplan.

In hoofdstuk 2 visie op hoofdlijnen ontbreekt een paragraaf over cultuurhistorie. In hoofdstuk 3 keuzes voor het omgevingsplan ontbreekt geheel de cultuurhistorische analyse en een beschrijving hoe hier mee omgegaan wordt. Heemschut ziet dit graag toegevoegd worden.

Opname cultuurhistorische waarden op verbeelding of in bijlage

Heemschut mist de rijksmonumenten op de verbeelding. Rijksmonumenten opnemen op de verbeelding lijkt ons logisch, vanuit het perspectief dat het de bedoeling is dat de burger op één plek (namelijk de verbeelding) alle regelgeving kan zien die er voor een perceel bestaat.

In de bijlage zou Heemschut nog een lijst van karakteristieke panden willen zien.

Instandhoudingsverplichting/ handhavingsbeleid

In de nieuwe Omgevingswet (2018) en Erfgoedwet (per 1 juli 2016) wordt een instandhoudingsverplichting voor rijksmonumenten opgenomen. Dat betekent dat eigenaren van rijksmonumenten niet zomaar onderhoud achterwege mogen laten of hun monument in gevaar mogen brengen. Via de erfgoedverordening van de gemeente kan ook een bepaling worden opgenomen voor instandhouding van gemeentelijke monumenten. Heemschut raadt uw gemeente zeer aan dit te doen.

Burgemeester en Wethouders Gemeente Boekel

Postbus 99

5427 ZH Boekel

Verder zou Heemschut graag zien dat de gemeente in het omgevingsplan opneemt te zullen handhaven op rijksmonumenten die verwaarloosd worden. Het rijksmonument Berkhoek 14, een van de oudste panden van Boekel, staat er zeer vervallen bij. Ook het pand Neerbroek 5, momenteel in de verkoop, ziet er zeer vervallen uit.

Heemschut verzoekt de gemeente Boekel om bovenstaande aanvulling op te nemen in het Omgevingsplan Buitengebied 2016. Wij wensen U nog veel succes en inspiratie toe in het vervolmaken van het nieuwe Omgevingsplan. Heemschut is ten alle tijden bereid om de inhoud van de brief toe te lichten, dan wel om mee te denken over het versterken van de cultuurmonumenten en het landschap binnen het Omgevingsplan.

Met vriendelijke groet,

Namens Erfgoedvereniging Bond Heemschut,

Drs. S. Sweijen
Secretaris Heemschut Brabant

M.L.T. Witte MA, MSc
Beleidsmedewerker

CC: Heemkundekring Sint Achten op Boeckel